

Adroddiad ar gyfer	Y Pwyllgor Archwilio
Dyddiad	16 Medi 2019
Swyddog Arweiniol	Ken Finch – Trysorlyd
Swyddog Cyswllt	Ken Finch
Subject	Rheoli'r Trysorlys a'r Dangosyddion Darbodus

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Un o ofynion Cod Darbodus CIPFA ar gyfer Cyllid Cyfalaf yw bod Dangosyddion Darbodus yn cael eu monitro'n rheolaidd a bod unrhyw newidiadau arwyddocaol yn cael eu cymeradwyo. Hefyd, dan God Ymarfer CIPFA ar Reoli'r Trysorlys, rhaid adrodd i'r Aelodau ynghylch unrhyw newidiadau i fenthyciadau tymor hir a newidiadau i'r parffion i gontract sydd gan yr Awdurdod.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2 Cafodd Strategaethau Rheoli'r Trysorlys a Chyfalaf 2019/20 eu cymeradwyo gan yr Awdurdod ar 18 Mawrth 2019. Er iddynt gael eu cymeradwyo, mae'r Dangosyddion Darbodus a amcangyfrifwyd ar gyfer 2019/20 ac ymlaen wedi cael eu diweddarau i adlewyrchu'r sefyllfa alldro terfynol ar gyfer 2018/19.

ARGYMHELLIAD

- 3 Bod y Pwyllgor Archwilio'n argymell i'r Awdurdod Tân ac Achub eu bod yn cymeradwyo'r Dangosyddion Darbodus diwygiedig sydd yn Atodiad A.

CEFNDIR

- 4 Mae'r Pwyllgor Archwilio wedi cael y dasg o sicrhau bod craffu effeithiol yn digwydd ar y strategaeth rheoli'r trysorlys a'r polisiâu, ac o wneud argymhellion i'r Awdurdod Tân ac Achub ar sail ei ganfyddiadau.

GWYBODAETH

Dangosyddion Darbodus 2019/20

- 5 Mae Dangosyddion Darbodus 2019/20 wedi newid oherwydd bod y gwariant gwirioneddol ar y rhaglen gyfalaf ar gyfer 2018/19 yn llai na'r alldro a amcangyfrifwyd, gyda rhai cynlluniau'n cael eu cario drosodd i 2019/20. Mae'r cynlluniau a gymeradwywyd ar gyfer 2018/19 wedi

bod yn destun adolygiad yn seiliedig ar asesiad o flaenoriaethau'r gwasanaeth. Mae hyn wedi arwain at ailbroffilio rhai cynlluniau, a thynnu cynlluniau eraill o'r rhaglen.

- 6 Dyma esboniad o'r hyn mae pob dangosydd yn ei gynrychioli:
 - Mae'r Gofyniad Cyllid Cyfalaf yn mesur y ddyled tymor hir sydd ei hangen i gefnogi rhaglen gyfalaf yr Awdurdod;
 - Mae'r Ffin Weithredol yn mesur y ddyled allanol bosibl fwyaf i ganiatáu uchelfannau ac iselfannau yn y llifoedd arian;
 - Mae'r Terfyn Awdurdodedig yn amcangyfrif y swm mwyaf y gallai'r Awdurdod ei fenthycu ar sail asesiad o'r gofynion gweithredol a'r risgiau allanol.
- 7 Mae'r tri dangosydd allweddol hyn wedi newid ar gyfer 2019/20 oherwydd y diwygiadau i'r Rhaglen Gyfalaf ar gyfer 2018/19 a 2019/20.
- 8 Mae'r gostyngiad yn y Ddarpariaeth Isafswm Refeniw hefyd wedi cael effaith ar y dangosyddion. Yn benodol, mae 'cymhareb y costau ariannu a'r llif refeniw net' wedi lleihau'r ffi ar refeniw am wariant cyfalaf oherwydd bod llai o gynlluniau yn y rhaglen gyfalaf.
- 9 Mae atodiad A yn rhestru'r dangosyddion a adroddwyd ym mis Mawrth 2019 ynghyd â'r dangosyddion diwygiedig.

Benthyciadau

- 10 Cymerwyd un benthyciad gan Fwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus eleni, yn lle benthyciadau a oedd yn aeddfedu. Roedd un benthyciad am £2.5m am 3.5 mlynedd ar log o 1.6%, ac 16 Ebrill 2019 oedd y dyddiad cychwyn.
- 11 Mae gan yr Awdurdod £17m o fenthyciadau tymor byr a gymerwyd gydag Awdurdodau Lleol eraill. Dyma'r lefel a gymeradwywyd gan y Pwyllgor Archwilio.
- 12 Mae'r Awdurdod wedi cymeradwyo 55% i fod yn derfyn uchaf i'r portffolio benthyciadau ar gyfer swm benthyciadau sy'n aeddfedu cyn pen 12 mis. Y sefyllfa bresennol yw bod 51% o'r benthyciadau nad ydynt gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus yn aeddfedu cyn pen 12 mis. Ar hyn o bryd, mae benthyciadau tymor byr yn cael eu hadnewyddu pan fyddant yn aeddfedu, a hynny gydag Awdurdodau Lleol eraill yn dibynnu ar y cyfraddau llog sydd ar gael ar y pryd. Ar hyn o bryd, mae digon o hylifedd yn y farchnad i adnewyddu benthyciadau sy'n aeddfedu, neu i gael rhai yn eu lle, wrth i Awdurdodau Lleol edrych y tu allan i'r sector bancio i gael arian dros ben yn y tymor byr. Rhwng 0.75% a 0.9% yw'r cyfraddau llog cyfredol ar fenthyciadau tymor byr.

Parhion i Gontract, a Buddsoddiadau

13 Roedd y strategaeth fuddsoddi ar gyfer 2017/18, a gymeradwywyd gan yr Aelodau ym mis Mawrth, yn cynnwys cymeradwyo'r meini prawf a ganlyn ar gyfer parhion i gontract.

- (1) Swyddfa Rheoli Dyledion yn y Trysorlys – terfyn £5 miliwn
- (2) Awdurdodau Lleol (ac eithrio cap ar gyfraddau) – terfyn £2 filiwn
- (3) Mae gan holl fanciau'r DU ac Iwerddon, a'u his-gwmnïau, sgoriau da (Fitch neu gyfwerth). Dyma'r diffiniad ar hyn o bryd:

Tymor Byr	F1
Tymor Hir	A
Sgôr Hyfywedd	Bbb

Os yw sgoriau banciau'n gostwng yn is na'r rhai sydd yn y tabl uchod, bydd y banciau hynny'n cael eu defnyddio os yw adneuo'n mawr yn cael eu sicrhau gan warant llywodraeth, ac os yw'r adneuo'n gostwng o fewn telerau'r warant.

- (4) Mae £2 filiwn o derfyn benthyca gan Gymdeithasau Adeiladu sydd â sgôr (fel ar gyfer y sector bancio).
 - (5) Mae £2 filiwn o derfyn, a 9 mis o gyfryngiad amser ar y mwyaf, gan Gymdeithasau Adeiladu sydd heb sgôr ond sydd ag asedau gwerth £1 biliwn neu fwy.
- 14 Y prif egwyddor sy'n llywodraethu meini prawf yr Awdurdod ar gyfer buddsoddi yw diogelwch ei fuddsoddiadau. Ar hyn o bryd, mae unrhyw fuddsoddiadau'n cael eu dal am resymau llif arian, ac mae unrhyw arian parod dros ben yn cael ei ddefnyddio yn lle benthyciadau tymor hir y byddai eu hangen i ariannu'r rhaglen gyfalaf.
- 15 Mae'r arian dros ben ar gyfer buddsoddiadau sydd gan yr Awdurdod ar 28 Awst 2019 yn uwch na'r hyn sydd fel arfer yn cael ei ddal gan yr Awdurdod oherwydd bod y Grant Atodol Blynyddol ar gyfer Pensiynau wedi dod i law. Mae'r arian dros ben yn cael ei fuddsoddi mewn dau gyfrif galw, sef gyda Barclays a'r Bank of Scotland, ac mae hynny'n caniatáu mynediad at arian ar unwaith. Isod, rhoddir manylion y buddsoddiadau ar 28 Awst.

Prifswm £	Cyfradd %	Dyddiad y Benthyciad	Cyfnod	Benthyciwr
3,880,000	0.65	Amherthnasol	Galw	Bank of Scotland
1,040,000	0.50	Amherthnasol	Galw	Barclays

Cyfraddau Llog

16 Mae ymgynghorwyr Rheoli'r Trysorlys, sef Arlingclose, yn rhagweld y bydd y gyfradd sylfaenol yn aros ar 0.75% cyhyd ag y gellir gweld. Gan fod gan yr Awdurdod nifer o fenthyciadau tymor byr, disgwylir y bydd benthyciadau ar gael ar y cyfraddau cyfredol, ac mae digon yn y gyllideb ar gyfer hynny.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae'r adroddiad hwn yn cysylltu ag amcanion llesiant tymor hir ATAGC. Mae'n sicrhau bod asedau i gefnogi gwasanaethau rheng flaen yn cael eu prynu mewn modd doeth, fforddiadwy a chynaliadwy. Mae'n sicrhau bod digon o fuddsoddiad yn digwydd yn y seilwaith i alluogi'r gwasanaeth i ddarparu ymatebion brys a gwaith ataliol ymhell i'r dyfodol.
Cyllideb	Gosodir y gyllideb bob blwyddyn ar gyfer cyllido cyfalaf, a hynny'n unol ag adroddiad y Trysorlys.
Cyfreithiol	Mae'r fframwaith rheoleiddiol wedi'i nodi ym mharagraff 1.
Staffio	Dim.
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/Y Gymraeg	Dim.
Risgiau	Buddsoddi arian dros ben – mae risg y gallai'r sefydliad ariannol lle mae arian y gwasanaeth yn cael ei fuddsoddi fethu gan golli rhan o'r prifswm a fuddsoddwyd. Fodd bynnag, un o ddibenion yr adroddiad yw lleihau'r risg hwn.

Atodiad A

DANGOSYDDION DARBODUS

		2019/20 £	2020/21 £	2021/22 £
1	Gwariant Cyfalaf Dangosydd Gwreiddiol Dangosydd Newydd	3,119,000 2,052,649	3,664,000 3,664,000	1,989,000 1,989,000
2	Gofyniad Cyllido Cyfalaf Dangosydd Gwreiddiol Dangosydd Newydd	35,206,000 33,198,808	36,221,000 34,518,435	35,360,000 33,962,007
3	Terfyn Awdurdodedig Dangosydd Gwreiddiol Dangosydd Newydd	37,206,000 35,198,808	38,221,000 36,518,435	37,360,000 35,962,007
4	Ffin Weithredol Dangosydd Gwreiddiol Dangosydd Newydd	35,206,000 33,198,808	36,221,000 34,518,435	35,360,000 33,962,007
5	Cymhareb Costau Cyllido a Llif Refeniw Net Dangosydd Gwreiddiol Dangosydd Newydd	8.97% 7.83%	9.13% 8.13%	9.68% 8.56%